

KANUN TASARISI İLE İLGİLİ GÖRÜŞ (27.05.2010)

Kaybeden hem Maliye, hem vatandaş olacak

Hükümet, vergi yasalarında değişikliği öngören 51 maddelik bir tasarıyı Meclis'e sundu. Ancak ağırlıklı olarak Anayasa Mahkemesince iptal edilen ve hükümete yeni düzenleme yapması için süre verilen konularda, Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarına uygun düzenlemeler yapılmasına rağmen bazı hükümler ilgili yeni tartışma ortaya çıkıyor.

İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası'nın (İSMMMO) düzenlemelerde yaptığı saptalamalara göre tarifelerin ücretli çalışanları ilgilendiren dilimlerinde yapılan değişikliklerde 5'şer puan eksiltilmeden düzenlenmesi, kaldırılan yatırım indirimi oranı % 40 yerine; indirim yapılacak tutarın, kazancın % 25'ni geçemez hükmünün getirilmesi, Ba-Bs düzeltmelerinin zamanında yapılmasına rağmen ceza uygulamasının devam etmesi, Maliye Bakanlığının vergi mükelleflerinin bilgi sorgusuna karşı alacağı 200 ile 2.000 TL arasında harç tutarının tartışmalara yol açacağı gözüküyor.

Konuya ilişkin bir değerlendirme de bulunan İSMMMO Başkanı Yahya Arıkan, tasarıdaki çarpıklıklara değinerek "Tasarıyla, Türkiye'de yüzde 3 dolayında bulunan vergi mükelleflerinin inceleme oranının yükseltilmesi amaçlanırken unutulmuş bir gerçek var. Bunun sağlanabilmesi için Gelir İdaresi'nin özerk bir yapıya sahip olması gerekiyor.

Kendi içinde özerk olamayan ve siyasetin etkisinde kalan bir kurumla bu uygulamanın gerçekleşmesi mümkün değil. Ayrıca 1961 yılından bu yana milyonlarca kişi ve kurum, Maliye Bakanlığından görüş talep ederek işlerini kolaylaştırmıştır. Getirilecek yeni düzenleme ile devlet artık bilgi ve görüşünü para ile satacaktır.

Devlet, vatandaşın bilgi alma özgürlüğünü sınırlayarak ve kısarak, bu durumu ranta dönüştürmek istemektedir. Böyle bir düzenleme Anayasaya aykırı bir düzenleme olacaktır" diye konuştu.

Tasarı ile getirilen önemli bazı düzenlemeler ve tartışma yaratan maddelerle ilgili tespitler şu şekildedir:

-Tasarının 3. Maddesi ile Gelir Vergisi Kanununun 103. Maddesindeki Tarifinin son dilimi ile ilgili olarak Anayasa Mahkemesinin iptal kararına göre maddede yeni düzenleme yapılmıştır.

Yapılan düzenleme ile ücret gelirleri bakımından tarifinin 3 üncü ve 4 üncü dilimlerinde değişiklik yapılmaktadır. Ancak düzenleme eksiktir. Ülkemizde çalışanların (Ücretlilerin) büyük bir çoğunluğu asgari ücret veya bir miktar fazlası ile çalışmaktadır ve bunları ilgilendiren dilimler 1. ve 2. dilimlerdir bu dilimlerde düzenleme yapılmamış sadece 3 ve 4. dilimlerde düzenleme yapılmıştır. Olması gereken ücretliler için tüm dilimlerde 5'er puan eksiltilmesidir.

-Tasarının 4. Maddesinde; Yapılması öngörülen düzenlemeyle, Anayasa Mahkemesinin konu ile ilgili iptal gerekçeleri dikkate alınarak, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının alım/satım ve itfa kazançlarında yerli - yabancı yatırımcı ayırımına dayalı stopaj uygulamasına son verilmektedir. Yapılan düzenleme vergide eşitlik ilkesine uygun olarak düzenlenmiş olup yerinde ve hukuka uygun bir teknik düzenlemedir.

-Tasarının 5. Maddesinde; Yapılması öngörülen düzenlemeyle, Yatırım indirimi uygulamasının kaldırılması ile oluşan boşluk Anayasa Mahkemesinin konu ile ilgili iptal gerekçeleri dikkate alınarak, 193 sayılı Kanununun geçici 69 uncu maddesi uyarınca hesaplanan, ancak kazancın yetersiz olması nedeniyle indirilemeyen ve sonraki dönemlerde devreden yatırım

indirimi istisnasından yıl sınırlaması olmaksızın yararlanılmaya devam edilmesi sağlanmakta, vergi matrahlarının tespitinde yatırım indirimi istisnası olarak indirim konusu yapılacak tutarın ise ilgili kazanç tutarının %25'ini aşmaması sağlanmaktadır.

Yatırım indirimi uygulamasının kaldırılması ile kullanılmayan yatırım indirimi hakkı süre sınırlaması kaldırılarak devamı sağlanmıştır. Ancak Gelir Vergisi Kanununun 19. maddesinde yer alan ve yeni bir tartışma yaratacaktır.

-Tasarının 7. Maddesinde; Vergi Usul Kanununa göre tebliğler esas olarak posta veya memur yoluyla yapılmaktadır. Yapılacak düzenlemeyle tüm tebliğlerin elektronik ortamda yapılabilmesine imkân sağlanmaktadır. Ayrıca, Maliye Bakanlığına elektronik ortamda tebliğ ile ilgili altyapıyı kurma veya kurulmuş olanları kullanma ve uygulamayı yaygınlaştırma hususunda görevler yüklenirken, diğer esas ve usulleri belirleme yetkisi de verilmektedir. Olumlu bir düzenlemedir.

-Tasarının 8. Maddesinde; Vergi Usul Kanununa göre mükelleflerin dosyalarının Takdir Komisyonuna sevk edilmesindeki tarh ve tahakkuk zamanaşımı süresi durmakta idi. Anayasa Mahkemesi bu hükmü mükellefler lehine iptal etmiştir.

Yapılması öngörülen düzenlemeyle matrah takdiri için takdir komisyonuna başvurulmasında zamanaşımının durmasına yönelik sürenin bir yılı geçmemesi sağlanmaktadır. Böylece, Anayasa Mahkemesinin gerekçeli kararında ifade edilen belirsizlik ortadan kaldırılmakta ve zamanaşımının durması makul ve öngörülebilir bir süreyle sınırlandırılmaktadır.

-Tasarının 10. Maddesinde; Ülkemizde Vergi mükelleflerinin incelenme oranı yıllardır %3'ü geçmemiştir. İncelenme oranının yükseltilmesi amaçlanmaktadır. Maliye Bakanlığı belirleyeceği kıstaslar ile tüm mükelleflerin 3 yılda, 6 yılda ve 9 yılda bir incelenmesine tabi tutulmalarını öngörmektedir.

Vergi incelemesi yapılacak mükelleflerin, önceden yapılacak risk analizine dayalı bir yöntem kullanılarak seçilmesi esası getirilmektedir. Kanun Tasarısı madde ile ilgili gerekçesinde; Risk analizi yönteminin modern vergi uygulamalarının temel özelliklerinden birisi olduğu ve diğer ülkelerde de uygulandığından bahsedilmektedir. Unutulmaması gerekir ki bu yöntemin başarı ile uygulanabilmesi için Gelir İdaresinin özerk olması gerekir.

-Tasarının 11. Maddesinde; Vergi incelemelerinde inceleme elemanlarının incelemeyi tamamlamaları konusunda süre sınırlaması getirilmektedir. Vergi incelemelerinin yapılmasında incelemenin başladığı tarihin açık olarak belirlenmesi, incelemenin vergi mevzuatına uygun şekilde yürütülmesi ve öngörülebilir bir süre içerisinde tamamlanması mükellef haklarının vazgeçilmez unsurlarındandır. Bu çerçevede, yapılması öngörülen düzenlemeyle vergi incelemesine başlandığını gösteren tutanağın düzenlenerek mükellefe bir örneğinin verilmesi ve vergi incelemesinin belirli süreler içerisinde tamamlanması kuralı getirilmektedir.

İncelemeye alınan mükelleflerin özellikle gecikme faizi mağdurluğu önlenmektedir. 6 ayda veya 1 yılda tamamlanacak bir incelemenin 4 veya 5 yılda tamamlanmasından dolayı matrah farkından hesaplanan vergiye ilişkin gecikme faizinin asgariye indirilmesi hedeflenmektedir. Vergi inceleme gruplarında yıllardır fiilen çalışmakta olan "Rapor Okumu Kurulu" hukuki kimliğe kavuşturulmuştur.

Vergi incelemesi yapmaya yetkili olanların vergi kanunlarıyla ilgili kararname, tüzük, yönetmelik, genel tebliğ ve sirkülere uygun olarak vergi inceleme raporu düzenlemeleri hükmü, söz konusu mevzuatın Maliye Bakanlığında görevli tüm memurlar açısından bağlayıcı olmasını gerektirir. Vergi İdaresi tarafından verilen mukteza veya yayımlanan sirkülere inceleme elemanlarının uymaması halinde görüş farklılığının giderilmesi için teknik bir komisyon kurulması sağlanmaktadır.

-Tasarının 15. Maddesinde; Vergi Usul Kanununun mükerrer 355. Maddesindeki özel usulsüzlük cezasının uygulanmasında mükellef lehine düzenleme yapılmıştır.

Elektronik ortamda verilme zorunluluğu getirilen bildirim veya formlara ilişkin olarak süresinden sonra düzeltme amacıyla verilen bildirim ve formların, belirlenen sürelerin sonundan itibaren 10 gün içinde verilmesi halinde özel usulsüzlük cezası kesilmez, takip eden 15 gün içinde verilmesi halinde ise kesilmesi gereken özel usulsüzlük cezası 1/2 oranı $\frac{1}{4}$ olarak mükellef lehine değiştirilmiştir.

Özellikle Muhasebe Meslek mensubu olan bizlerin sorunu, bildirimlerin (Ba - Bs) süresi içinde verilmesine rağmen daha sonraki dönemde düzeltilmesinin miktar veya oran olarak az da olsa bir ceza ile cezalandırılmasına karşıyız. Bu fıkranın madde metninden çıkartılması gerekir.

-Tasarının 22 . Maddesinde; Vergi mükellefi olan veya olmayanların, Maliye Bakanlığı veya yetki verdiği kurumdan görüş sorabilmeleri için harç ödemeleri gerekecektir. Ödenecek harç;

• Sermaye şirketleri için;	2.000 TL
• Gelir veya kurumlar vergisi uygulamasında dar mükellefler için	1.500 TL
• Sermaye şirketleri dışındaki I inci sınıf tüccar ve serbest meslek erbabı için;	1.000 TL
• II. sınıf tüccarları için;	200 TL

